

Soru	Verilen yanıtın özeti	Verilen yanıt içindeki, katma değer sağlayabilecek parçalar	Moderatörün zenginleştirici katkısı
Yakın, orta ve uzak gelecek insan malzememizden neler bekliyor ve bunları niçin bekliyor?	<p>GELİŞİME AÇIK yani; Ön yargıları değiştirebilecek ve/ya kırabilecek iç gücüne sahip / Potansiyelini açığa çıkarabilen / Hayat boyu öğrenmekten zevk alan / bilgiye erişmeyi bilen / yaratıcı / Öğrendiklerinin nedenini anlayıp onun doğrultusunda kararlar alabilen ve uygulama cesareti gösterebilen / Daha ne yapabilirim sorusunu kendine soran</p> <p>ETKİLİ İLETİŞİM KURABİLEN yani; Ana dilinde ve İngilizcede yüksek ifade becerisine sahip ve diğer bir dil bilen / Olayları pozitif yönleriyle gören ve yönlendiren / Temel kültür değerlerine sahip olan ve sahip çıkan</p> <p>KENDİNİ GERÇEKLEŞTİRMİŞ yani; Kendisiyle ve çevresiyle barışık / Özgüven sahibi / Varoluşundan keyif alan, yaşamın anlamını çıkaran / Maslow'un ihtiyaçlar piramidinin en üst noktası olan kendini gerçekleştirmeye erişmiş.</p> <p>YEREL, EVRENSEL TOPLUMLA VE ÇEVREYLE UYUŞAN yani; Dünya vatandaşı olmak / İnsan haklarını özümsemiş / İçinde bulunduğu toplumun hukuki, ahlaki, etik değerlerini benimsemiş / Sosyal bilinci ve sorumluluğu gelişmiş / Çevre ve doğa bilinci gelişmiş</p> <p>YARINA KALACAK BİLGİLER ÜRETEN yani; Varolan bilgi havuzuna katma değer sağlayan</p>	<p>Potansiyelini açığa çıkarabilen / Öğrenmekten zevk alan / Öğrendiklerinin nedenini sorgulayabilme iç cesaretine sahip / Daha ne(ler) yapabilirim sorusunu kendine soran.</p> <p>Yüksek ifade becerisine sahip / Olayları pozitif yönleriyle gören.</p> <p>Özgüven sahibi / Yaşamın anlamını anlamaya çalışan / Maslow'un ihtiyaçlar piramidinin en üst noktası olan kendini gerçekleştirmeye erişmiş.</p> <p>Dünya vatandaşı eğilimli ve aynı zamanda içinde bulunduğu toplumun değerlerine de yabancılaşmamış</p> <p>Sosyal bilinci ve sorumluluğu gelişmiş / Çevre ve doğa bilinci gelişmiş / Varolan bilgi stokuna katma değer sağlayan.</p>	<p>Katılımcıların belirledikleri nitelikler arasında doğal olarak bir kök-türev ilişkisi olması beklenir. O halde, az sayıda öyle "kök özellik"ler bulabilmeliyiz ki, kişilere bunların kazandırılabilmesi –ya da doğal olarak mevcut iseler bozulmadan korunabilmeleri- mümkün olabilsin.</p> <p>Ayrıca da, çok sayıda nitelik kazandırmanın güçlüğü –hattâ imkânsızlığı- düşünülürken, kök-türev ilişkilendirilmesine mutlaka ihtiyaç olduğu da görülmektedir.</p> <p>Sol sütündeki nitelikler gözden geçirildiğinde bunlardan bazılarının "kök" denilebilecek nitelikler olduğu görülüyor. Buna göre:</p> <ol style="list-style-type: none"> Potansiyellerini açığa çıkarabilmesi için, öncelikle bunların "farkında" olması gerekiyor. Geleceğin insanı "kendinin –yani çeşitli açılardan potansiyellerinin- farkında" olmalı. Böylece örneğin, "öğrenebilme potansiyeli"nin farkında olacak ve öğrenmek onun için doğal bir zevk –nefes almak gibi- olacaktır. Eko-sistemin ayrılmaz bir parçası olduğunun farkında olması gerekiyor. Böyle bir kişi doğal olarak kendini çevreleyen tüm fiziki, doğal ve sosyal çevrelere karşı sorumlu olacaktır. Çünkü ancak onlara "birlikte" var olabileceğinin farkındadır. Ayrıca da, bütün bu çevrelerle birlikte var olabilmesi (co-existence) için, onlara katma değer yaratmak zorunda olduğunun da bilincinde olacaktır. <p>Nihayet, niyetlerini gerçekleştirebilme iradesine sahip olabilmelidir. Buna Kendini Değiştirebilme İradesi de¹ dahildir.</p>

¹ <http://www.tinaztitiz.com/yazi.php4?unqid=3c722b74d95c6abcfad1fa9ffc909c88> adresinde, Kendini Değiştirebilme –bir anlamda niyetlerini gerçekleştirebilme- İradesi ile ilgili bir yazı bilinmektedir.

Soru	Verilen yanıtın özeti	Verilen yanıt içindeki, katma değer sağlayabilecek parçalar	Moderatörün zenginleştirici katkısı
OKUL'un misyon (öz-niyet, core-purpose), vizyon (ülkü, vision) ve öz-değerleri (core-values) neler olmalıdır?	<p>ÖZNYİYET "İçimizdeki potansiyeli açığa çıkarmak ve geliştirmek" ÖZNYİYET AÇIKLAMASI Biz; vakfın (HEV), öğrencilerin, öğretmenlerin, velilerin ve toplumun içinde, yetenekler, kaynaklar, birikim ve potansiyel olduğuna inanıyoruz. Görevimiz; bunu açığa çıkartmak için ortamı sunmak, çıkmasını sağlamak, bunun kullanıma dönüşüp gelişmesine hizmet etmek ve bireyin bu potansiyelini çıkartma ve kullanma sorumluluğu almasını sağlamaktır.</p> <p>ÖZDEĞERLER Bireyin değerine inanıyoruz / Güven, saygı ve şeffaflık ilkeleriyle varız / Coşku ve Farkındalıkla çalışıyoruz / Sürekli öğreniyor ve geliştirmiyoruz / Sosyal sorumluluğumuzun ve liderliğimizin bilincindeyiz.</p> <p>ÖZDEĞER AÇIKLAMASI "Özniyetimizin öncelikli değeri" Kurum ve biz olmanın birlikte olabilmenin ön şartını bu değerlerde görüyoruz. Bireyleri birbirine bağlayan harç bu. Pozitif enerji ve etkileşim, bilgi, bilinç ve bilgelikle her anı yaşayarak, hakkını vererek, içimizdeki kolektif potansiyeli açarak. Bunu yaşam boyu sürdürüyoruz. Hem kurum, hem öğrenciler, hem mezunlar. Topluma, kuruma, öğrencilere katkı yapmak görevini kutsal sayıyoruz. BİZ (VİZYONU) Büyük İddialı Zafer 2009'da, öğrenci, öğretim ve yönetim görevlileri ve mezunlarının nitelik ve farklılığıyla / Tercih ve takdir edilen / Eğitim Sistemine yaptığı liderlik ve katkılarıyla / Örnek alınan okul olmak.</p>	<p>ÖZNYİYET "İçimizdeki potansiyeli açığa çıkarmak ve geliştirmek" ÖZNYİYET AÇIKLAMASI Biz; vakfın (HEV), öğrencilerin, öğretmenlerin, velilerin ve toplumun içinde, yetenekler, kaynaklar, birikim ve potansiyel olduğuna inanıyoruz. Görevimiz; bunu açığa çıkartmak için ortamı sunmak, çıkmasını sağlamak, bunun kullanıma dönüşüp gelişmesine hizmet etmek ve bireyin bu potansiyelini çıkartma ve kullanma sorumluluğu almasını sağlamaktır.</p> <p>ÖZDEĞERLER Bireyin değerine inanıyoruz / Güven, saygı ve şeffaflık ilkeleriyle varız / Coşku ve Farkındalıkla çalışıyoruz / Sürekli öğreniyor ve geliştirmiyoruz / Sosyal sorumluluğumuzun ve liderliğimizin bilincindeyiz.</p> <p>ÖZDEĞER AÇIKLAMASI "Özniyetimizin öncelikli değeri" Kurum ve biz olmanın birlikte olabilmenin ön şartını bu değerlerde görüyoruz. Bireyleri birbirine bağlayan harç bu. Pozitif enerji ve etkileşim, bilgi, bilinç ve bilgelikle her anı yaşayarak, hakkını vererek, içimizdeki kolektif potansiyeli açarak. Bunu yaşam boyu sürdürüyoruz. Hem kurum, hem öğrenciler, hem mezunlar. Topluma, kuruma, öğrencilere katkı yapmak görevini kutsal sayıyoruz.</p> <p>BİZ (VİZYONU) Büyük İddialı Zafer 2009'da, öğrenci, öğretim ve yönetim görevlileri ve mezunlarının nitelik ve farklılığıyla / Tercih ve takdir edilen / Eğitim Sistemine yaptığı liderlik ve katkılarıyla / Örnek alınan okul olmak.</p>	<p>"İçimizdeki potansiyeli açığa çıkarmak ve geliştirmek" ifadesinin, tüm paydaşlara, mümkün olan tüm yollarla yaygınlaştırılması hararetle önerilir.</p> <p>Bir okulun edinebileceği en yüksek değerli misyon budur denilebilir.</p> <p>Paydaşlar içinden özellikle öğrenci-öğretmen-veli-yönetici dörtlüsüne, mümkün tüm etkileşim yolları kullanılarak bu misyonun anlatılması ve onlarca kavranmasının sağlanması önerilir.</p> <p>Yalnız Türkiye'de değil tüm dünyada eğitim kurumlarının yapmaya çalıştıkları, "öğrencilere rağmen öğretmeye çalışmak"tır denilebilir. Halbuki, içindeki potansiyellerinin farkına varmasına "yardımcı olunmuş" –ki <i>dücere</i> (L.) bu demektir- kişiler için bu çabalar gereksizdir. Onlar, öğrenmesi durdurulamayacak kişilerdir.</p>

Soru	Verilen yanıtın özeti	Verilen yanıt içindeki, katma değer sağlayabilecek parçalar	Moderatörün zenginleştirici katkısı
OKUL'un misyon, vizyon ve öz-değerleri, OKUL'un yakın sosyal çevresinin değer yargıları sistemi üzerinde yapılacağına göre, bu çevrenin, üzerinde durulması gerekecek hangi değer yargıları en kritik rolü oynayacaktır?	<p>Moderatör notu: Belirlenen değer yargıları içinde kaybedilmemesi gerekenler bulunduğu için ikinci konsolidasyon sonuçları yerine bu birinci konsolidasyon sonuçları aşağıya alınmaktadır.</p> <p>Yabancı dil önemlidir / Bilgisayar bilmek önemlidir / "Bilgili" olmak önemlidir / Başarı=zenginlik (demektir) / KEMER okulu etrafa para saçabilecek kadar zengindir/ İyi üniversiteye en çok öğrenci sokan okul başarılıdır / Pahalıdır vardır hikmeti, ucuzdur vardır illeti / Parayı veren düdüğü çalar / MEB özel okulların önünü tikiyor / MEB en iyisini bilmez / Özel okullarda para ile sınıf geçilir, başarı olmaz / Özel okullarda toplumsal sorumluluk azdır, "kolej çocuğu" / Özel okul mezunu iyi iş bulur ve başarılı olur / Devlet okulu daha katı, özel okullar gevşek / Herkesin yaptığını yapmak daha iyidir (Sürüden ayrılanı kurt kapar) / Farklı olmak istenmez, risklidir (paradigma dışına çıkmak) / Çocuğun fikri her zaman dışlanmalıdır / Çocuk zaten ne bilir? / Çocuk dikkate alınmamaktadır / Oyun oynamak deşersizdir / Büyükler oyun oynamaz / Eğitim eğitimcilerin işidir / Çalışan çocuk okumaz / Yabancı gavurdur / Teoride öyledir, ama pratikte farklıdır / Yurtdışında okul deneyimi her zaman doğrudur / Öğrenmek değil sınavda not almak önemlidir / Kopya çekmek önemlidir / Bizim çocuklarımız onur sistemine layık değildir / Çocuğumun filozof olmasını istemem doğrusu / Bizim koşullarımız seninkinden farklıdır / Gençler deneyimsizdir / Para sıkıntısı çeken öğretmen başarılı olamaz / Öğrenciyi kendi başına öğrenmeye bırakırsanız anarşist olur / Okumamışlar daha başarılı olmuyor / Ev ödevi vermeyen öğretmenden hayır gelmez / okulda ödev yapmak yasaktır/ gündüz gözüyle öğrenmek/ Okul dışında öğrenilmez / Diploma şart! / Öğrenci kopya çeker / Her bireye güvenilmez / Öğrendiklerini nasıl olsa unutacak / Balerin olacak değil ama biraz yapsın / Ağaç yaşken eğilir / Büyükler birşey öğrenemez / Türk'ün Türk'ten başka dostu yoktur / Erkekleri eğitmek daha zordur / Gözlüklü öğrenciler daha çalışkandır! / Değişime kuşku ile yaklaşılır / Ailenin aşırı korumacılığı / Veli</p>	<ul style="list-style-type: none"> - insan, yaradılıştan doğru-iyi-güzel'e değil, yanlış-kötü-çirkin'e eğilimlidir, - Güvensizlik esastır, - İnsan dünyaya bir beyaz sayfa olarak gelir, onu doldurmak eğitimle olur. - Ağaç yaşken eğilir - Bizim çocuklarımız onur sistemine uymaz, (çünkü onlar kopya çekerler), - Çocuk zaten ne bilir?, - Yabancı dil önemlidir, - Öğrenme ancak öğretme ile mümkündür, herkes kendi kendine öğrenemez; ayrıca da kendi kendine bırakılırsa zararlı şeyler de öğrenebilir. - Öğrenme ancak tekrarla olur, - Eğitim sadece okulda olur, - Oyun oynamak deşersizdir, - Eğitim eğitimcilerin işidir, - Anne-babanın görevi çocuğunu risklerden korumaktır (çünkü o riskler anne-babaya da yansır!), - Ben (ya da biz), senin için en iyisini bilirim(z), - Diploma şart; İyi üniversiteye en çok öğrenci sokan okul başarılıdır, - Düzen otoriteyle sağlanır, - Para sıkıntısı çeken öğretmen başarılı olamaz, - Farklı olmak istenmez, risklidir (paradigma dışına çıkmak), - Teoride öyledir, ama pratikte farklıdır, - Öğrenmek değil sınavda not almak önemlidir, - Ev ödevi vermeyen öğretmenden hayır gelmez, - Önemli ve geçerli başarı fen-matematik alanındaki başarıdır, - Çalışan çocuk okumaz. 	<p>Bu değer yargıları arasında da kök-türev ilişkilerinin bulunması beklenmelidir. Bunların bazıları diğerlerini de üretebilmektedir.</p> <p>Örneğin, "çocuklarımızın onur sistemine uyamayacakları" yargısı, "insanlar yaradılıştan doğru-iyi-güzel'e değil, yanlış-kötü-çirkin'e eğilimlidir" yargısının bir türevidir.</p> <p>O halde, öyle 3 takım değer yargısı bulabilmeliyiz ki, OKUL'un misyon, vizyon ve öz-değerlerinin gerçekleşmesine:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Olumlu katkıda bulunacak olanları arkamıza alalım, (2) Olumsuz etkide bulunacak olup da değiştirmek zorunda olduklarımızı değiştirelim, (3) Olumsuz etkide bulunacak, fakat başa çıkılmayacak olanların etraflarından dolaşmanın çarelerini arayalım. <p>Bu ve burada sayılmayan kimi değer yargıları bu açıdan irdelendiğinde, 3 grup içindeki önemli kök değer yargıları ve onlardan türeyebilecekler olarak şunlar görünüyor:</p> <p>Olumlular</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Yabancı dil önemlidir, ☐ Para sıkıntısı çeken öğretmen başarılı olamaz, ☐ Çocuklarımız için feda olsun, ☐ Çocukların zihinleri daha berraktır. <p>Değiştirmemiz gereken olumsuzlar</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ İnsan dünyaya bir beyaz sayfa (bilgisiz, becerisiz, güçsüz) olarak gelir, onu doldurmak eğitimle olur. (Eğitimin amacı, bu sayfayı iyi insan-iyi yurttaş olacak şekilde doldurmaktır) : <ul style="list-style-type: none"> o Anne-babanın görevi çocuğunu risklerden korumaktır (çünkü o koruyamaz), o Güvensizlik esastır, o Ağaç yaşken eğilir, o Çocuk zaten ne bilir? o Bizim çocuklarımız onur sistemine uymaz, (çünkü onlar kopya çekerler), o Düzen otoriteyle sağlanır, o Ben (ya da biz), senin için en iyisini

Soru	Verilen yanıtın özeti	Verilen yanıt içindeki, katma değer sağlayabilecek parçalar	Moderatörün zenginleştirici katkısı
(değer yargıları-devam)	çocuğuna nasıl yardımcı olacağını bilmiyor / Önemli ve geçerli başarı fen-matematik alanındaki başarıdır / Ben, senin için en iyisini bilirim / Otorite düzeni sağlar / Öğrenme ancak tekrarlarla olur / Birşey hakkında bilgi sahibi olmak onu öğrenmiş olmak demektir.		<p>bilirim(z),</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Öğrenme ancak öğretme ile mümkündür, herkes kendi kendine öğrenemez; ayrıca da kendi kendine bırakılırsa zararlı şeyler de öğrenebilir : <ul style="list-style-type: none"> ▪ Öğrenme ancak tekrarlarla olur, ▪ Oyun oynamak değersizdir, ▪ Çalışan çocuk okumaz. □ Önemli ve geçerli başarı fen-matematik alanındaki başarıdır (Dil –Türkçe ve diğer diller- konusunda başarılı olanlar ancak edebiyat veya sosyal konularda başarılı olabilirler), □ Birşey hakkında bilgi sahibi olmak onu öğrenmiş olmak demektir, (Anne-babanın görevi çocuğunu risklerden korumaktır; çünkü çeşitli durumlar2 –riskli ya da risksiz-birer öğrenme ortamı değildirlir) : <ul style="list-style-type: none"> ○ Eğitim sadece okulda olur, ○ Eğitim eğitimcilerin işidir, <p>Etrafından dolaşılacak olumsuzlar</p> <ul style="list-style-type: none"> □ insan, yaradılıştan doğru-iyi-güzel'e değil, yanlış-kötü-çirkin'e eğilimlidir. <p>Sonuç: Yukarıda sıralananlar içinden özellikle ikinci gruptaki (değiştirilmesi zorunlu olumsuzlar) kök değer yargılarının her biri için, yine Proje Tabanlı Eğitim çerçevesinde kullanılarak –kesinlikle kopuk, ayrı bir proje olarak ele alınmamak koşuluyla- bir veya tercih daha çok sayıda senaryo üretilmelidir. Ayrıca, korunması, değiştirilmesi ya da etrafından dönülmesi gerekebilecek diğer değer yargıları da bulunabilir. Bunlar içinde kimileri ihmal edilemeyecek kadar önemli olabilirler. Bu amaçla bir "Değer Dökümlene³" (value audit) çalışması yapılması önerilir.</p>
Yukarıdaki 2 soru'nun gereklerinin	Öğrendiklerini davranışa dönüştüren ve içselleştiren bireyler yetiştirmeliyiz. Bunun için ise: 1. Öğrenim fırsatlarını zenginleştirmek. Öncelikleri	1. Öğrenim fırsatlarını zenginleştirmek.	Gerek bu soru açısından, gerekse bu AK'nın diğer bulgularının mevcut uygulamalara yansıtılması açısından bir

² Proje Tabanlı Eğitim, çeşitli yaşam "durumları" kullanılarak içerik konularının öğrenilmesini sağlar. Yaşam durumları ise doğal olarak çeşitli düzeyde riskler içerir. Aslında risk içermeyen bir yaşam durumu da söz konusu olamaz. O halde, yaşam durumlarından koparılmış, sadece "bilgilenmeye" dayalı bir eğitim anlayışı öğrenciye bir yarar sağlayamaz.

³ <http://www.tinaztitiz.com/yazi.php4?unqid=741abcfa0d737b5c5dd7ebd2a1a87e96> adresinde Değer Dökümlene konusunda açıklayıcı bir yazı bulunmaktadır.

Soru	Verilen yanıtın özeti	Verilen yanıt içindeki, katma değer sağlayabilecek parçalar	Moderatörün zenginleştirici katkısı
gerçekleştirilebilmesi için stratejik ağırlıktaki çareler neler olmalıdır?	<p>belirlerken öğrenim ortamlarına öncelik vermek. Örneğin, kaloriferle ısınmak yerine soba ile ısınmak, ama okula profesyonel boyutta bir teleskop almak. Ya da, her yıl okulu boyamak yerine kütüphaneyi geliştirmek gibi. Eğitim lüksün (konfor) önüne geçmelidir.</p> <p>2. Çocuklara, değer yargılarını yaratacakları deneyimler kazandırmak; Ders ve klüp saatlerinin iyi programlanarak değer yargılarını pekiştirici uygulamalar ve ortamlar yaratmak; imkanları kısıtlı okullara destek olmak; çevresel etkinliklere katılmak, ağaç dikimi, çevre temizliği, yaşlılara destek çalışmaları vbg çalışmalar yapmak.</p> <p>3. Aileler tarafından, okulun temel felsefesinin ve eğitim modellerinin özümsemesine yönelik tanıtım çalışmaları yapılması. High-scope ve Proje Tabanlı Eğitim programlarına ailelerin katılımlarıyla paylaşımın sağlanması gibi. Okula ilk müracaat sırasında kapsamlı tanıtım programları yapılması.</p> <p>4. Öğrencilerin, mevcut paradigmaları değiştirmeleri yönünde yaklaşım kazanmalarını sağlamak. Okulun tüm işlevleri açısından kurumsal işleyişlere öğrenci katılımlarının sağlanması.</p> <p>5. Paylaşımçı yaklaşımı okul dışına taşıyarak projeler oluşturmak. Doğu-anadoludaki bir okul ile proje paylaşımı gibi.</p> <p>6. Ulusal ve uluslararası boyutta eğitim sektöründe örnek kuruluş olmak amacıyla tanımlanabilecek programlara katılmak. Kalite ödülü.</p>	<p>Öncelikleri belirlerken öğrenim ortamlarına öncelik vermek.</p> <p>2. Çocuklara, değer yargılarını yaratacakları deneyimler kazandırmak; imkânları kısıtlı okullara destek olmak, yaşlılara destek çalışmaları vbg çalışmalar yapmak gibi.</p> <p>3. Öğrencilerin, mevcut paradigmaları değiştirmeleri yönünde yaklaşım kazanmalarını sağlamak. (Bkz. “<i>Mevcut Paradigmalar Nasıl Dönüştürülebilir?</i>” sorusuna verilen yanıtlar kapsamındaki “dayanışma” önerisi)..</p>	<p>ilke önerilecektir:</p> <p>İLKE</p> <p>Yapılmasına karar verilen her ne varsa mutlaka;</p> <p>1. Taraf(lar)ı, yani (paydaşları) belirli “SÖZLEŞME”ler haline getirilmelidir,</p> <p>2. Sözleşmenin gözetiminin nasıl yapılacağı belirtilmiş olmalıdır,</p> <p>3. Sözleşme hükümlerine uyulmaması halinde ne gibi yaptırımlar uygulanacağı çok açık biçimde belirtilmiş olmalıdır.</p> <p>Bu sözleşme, okul-öğrenci-veli arasında olabileceği gibi, tek yanlı bir taahhüt de –ki bu da tek yanlı bir sözleşmedir- olabilir.</p> <p>Örneğin:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Okul-öğrenci-veli arasındaki bir sözleşme için Bkz. Ek-12, ☐ Ezbersiz Eğitim andı için Bkz. Ek-13, ☐ Sınav kağıtlarının altına, öğrencinin kendi el yazısıyla, “<i>cevaplarımın tamamı kendi özgün düşüncelerim olup kopya içermediğini onurumla temin ederim</i>” yazması biçimindeki Tek Yanlı Etik Güvence.
OKUL’u ve öğrencisini toplumun genelinden ayıran özellikler nelerdir? (Etik, sosyal	<p>Bireyler açısından ayırıcı özellikler:</p> <p>Araştıran, kendi fikirlerini oluşturup savunabilen / Özgüveni yüksek / Kendisiyle yarışan / Çevresini zenginleştiren, katıldığı yere değer katan (katma</p>	<p>Bireyler açısından ayırıcı özellikler:</p> <p>Özgüveni yüksek / katıldığı yere değer katan (katma değer yaratıcı).</p>	<p>AK katılımcılarının belirlediği ayırıcı özellikler yeterli görülmektedir. Ayrıca, okulun misyon, vizyon ve öz-değerleri de yeterli netlikte ayırıcı özellik durumundadır.</p>

Soru	Verilen yanıtın özeti	Verilen yanıt içindeki, katma değer sağlayabilecek parçalar	Moderatörün zenginleştirici katkısı
sorumluluk sahibi, özgüven sahibi, yetkin, ..vbg) ve neler olmalıdır?	değer). Eğitim sistemi açısından ayırıcı özellikler: İyi İngilizce veren / Yaratıcılığı teşvik eden / Katılımcılığı destekleyen / Bilgi vermeyen, ama fark ettirip bulduran / Bütünsel düşünebilen / Planlamak, yapmak ve gözden geçirme (PDR) alışkanlığı kazandıran / Anlamak için öğretene (<i>teaching for understanding</i>) / Teknolojiyi yalnız donanım olarak bulunduran değil, öğrenme ortamının içine çekmiş / Korkutmayan, öğrenmeyi sevdiiren. Okul ortamı açısından ayırıcı özellikler: Zengin donanım sahibi / Demokratik ve şeffaf şekilde yönetilen / Farklı eğitim modellerini başarıyla uygulayabilme becerisine sahip.	Eğitim sistemi açısından ayırıcı özellikler: İyi İngilizce veren / Anlamak için öğretene (<i>teaching for understanding</i>) / Korkutmayan, öğrenmeyi sevdiiren. Okul ortamı açısından ayırıcı özellikler: Farklı eğitim modellerini başarıyla uygulayabilme becerisine sahip.	

Soru	Verilen yanıtın özeti	Verilen yanıt içindeki, katma değer sağlayabilecek parçalar	Moderatörün zenginleştirici katkısı
OKUL'un başarısı hangi kriterlerle ölçülebilmelidir?	Finansal Başarı Bütçeye uygunluk / Kaynak geliştirme başarısı / yatırımlarını kendisinin finanse ediyor olması / Okul binası yatırımları sonrası burs fonlarının artırılması Öğretmen Başarısı Lisans üstü (derecesine sahip olmak) / Yayın (yapmak) / Eğitim programlarına katılma ve başarı belgeleri / STK katılımı / Öğrenci değerlendirme (sadece öğrenci-öğretmen arasında anket) Yönetimin öğretmen değerlendirme yöntemi (şeffaf olmalı) Öğrenci Başarısı Üniversiteye giriş başarısı / Uluslararası standart sınavlardaki başarı (IB, AP, TOEFL, vb) / Kolej ve anadolu lisesi sınav başarısı / Sanatsal, sportif, kültürel yarışmalardaki başarı belgeleri, / Okul içindeki müfredat dışındaki faaliyetler (sınav dışı) için ölçme değerlendirme sistemi oluşturulmalı /	Finansal Başarı Bütçeye uygunluk / Kaynak geliştirme başarısı / Yatırımlarını kendisinin finanse ediyor olması / Kaynak kullanım performansı başarısı Öğretmen Başarısı Gönüllü çalışmalara katılımı / Öğrenci değerlendirmesi (sadece öğrenci öğretmen arasında anket) / Yönetimin öğretmeni değerlendirmesi (şeffaf olmalı). Öğrenci Başarısı Üniversiteye giriş başarısı / Uluslararası standart sınavlardaki başarı (IB, AP, TOEFL, vb) / Kolej ve anadolu lisesi sınav başarısı / Sanatsal, sportif, kültürel yarışmalardaki başarı belgeleri, / Okul içindeki müfredat dışındaki faaliyetlere katılım oranı / Öz-değerlendirme. Disiplin	Ek başarı ölçütleri gerekir: Sol sütunda sıralanan ölçütlere ilave olarak şunlar da önerilir: - OKUL'un, çeşitli yönlerden kendini objektif olarak değerlendirmedeki başarısı, - Başka kurumlarla etkileşim ⁴ başarısı (başka kurumların kimi sistemlerini benimseme ve/ya kimi alt-sistemlerini başka kurumlara benimsetebilme açısından etkileşim), - Nihai başarı ölçütleri olarak vizyon, misyon ve öz-değerlerine ne düzeylerde yaklaşılabildiği. Bunların ölçülebilmesi için paydaşların görüşleri dengeli olarak alınabilmeli, Bütünleyici çalışma yapılması önerilir:

⁴ <http://www.tinaztitiz.com/yazi.php4?unqid=7b61bd1d91dd309f46f8ec0627eac17f> adresinde etkileşebilme ile ilgili açıklayıcı bir yazı bulunmaktadır.

Soru	Verilen yanıtın özeti	Verilen yanıt içindeki, katma değer sağlayabilecek parçalar	Moderatörün zenginleştirici katkısı
	<p>Öz-değerlendirme.</p> <p>Disiplin Vaka sayısı.</p> <p>Çalışanlar ve Servis Sağlayanlar (ÇSS) ÇSS'nin idareden memnuniyetinin ölçülmesi (anket) / Okul yönetiminin çss'leri değerlendirmesi / Hizmet seviyesi kriterleri belirlenmeli ve karşılama seviyesi ölçülmeli.</p> <p>Veliler Veli memnuniyetinin ölçülmesi (anket) / Veli toplantısına katılım yüzdesi / Çalışan gönüllü veli sayısı / Okuldan ayrılan öğrenci sayısı.</p> <p>Talep Başarısı Okula kayıt başvurusu sayısı (denk okullarla karşılaştırılması) / Ayrılan velilerin görüşlerin değerlendirilmesi.</p>	<p>Vaka sayısı</p> <p>Çalışanlar ve Servis Sağlayanlar (ÇSS) ÇSS'nin idareden memnuniyeti / ÇSS'den alınan hizmetin seviyesi ve kalitesi.</p> <p>Veliler Veli memnuniyeti / Veli toplantısına katılım yüzdesi / Çalışan gönüllü veli sayısı / Okuldan ayrılan öğrenci sayısı.</p> <p>Talep Başarısı Okula kayıt başvurusu / Ayrılan velilerin görüşlerinin değerlendirilmesi.</p>	<p>Başarı kriterleri (ölçütler, <i>metrics</i>) ile, bu kriterlerin hangi doğrudan ve/ya dolaylı göstergelerle (<i>indicators</i>) ölçüleceği birbirinden farklı kavramlardır.</p> <p>“Okulun genel başarısı” adı verilebilecek “başarı”yı tahrik eden (<i>driving</i>) faktörler ile, bu faktörleri tahrik eden <i>drivers</i> –ve de onları tahrik edenler-, aralarında bir bağlantı sistemi oluştururlar.</p> <p>Örneğin, öğrenci memnuniyeti faktörü (driver), bir yandan veli memnuniyetini etkilerken, dolayısıyla da finansal kaynak girişini –dolaylı olarak- etkiler. Bu nedenle tüm faktörler arasındaki ilişkilerin bilinmesi gerekir.</p> <p>İşte bu nedenlerle başarı ölçme sistemi hakkında bir çalışma yapılması önerilir.</p>
OKUL, kaynaklarını nasıl üretmeli ve yönetmelidir?	<p>OKUL kaynaklarının üretilmesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Kaynak kişi ve kuruluşlar: Yakın çevre, eğitim hayır severleri, sponsorlar, ek eğitim gelirleri, vakıflar, yurtdışı fonlar (AB, ABD, BM, Dünya Bankası vb), ☐ Parasal olmayan kaynaklar: Özel sektörün dolaylı kaynakları (Staj, ortak müfredat, iş imkanı, AR-GE, eğitim materyelleri), ☐ Türkiye genelinde geniş öğrenci havuzundan aday sağlamak, ☐ Okulun fiziki ve sosyal imkanlarının dışarıya açılması, ☐ Kaynak üretiminde okulun dayandığı eğitim öğretim felsefesinin pazarlanması. <p>Okul kaynaklarının yönetimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Okulun gerçek anlamda kurumsal kimliğinin kazandırılması, ☐ Kaynak yönetiminin, üst düzey bir ihtisas komitesi tarafından idaresi, ☐ Halkla ilişkilerin güçlendirilmesi ve toplumsal birlikteliğin sağlanması, ☐ OKUL'un çalışma şartlarının iyileştirilerek kalıcı 	<p>OKUL kaynaklarının üretilmesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Kaynak yaratılması ve yönetilmesi için, bir ihtisas komitesinden yararlanılması, ☐ Yurtdışı kaynaklardan (AB, ABD, BM, Dünya Bankası vb) proje karşılığı fon temini, ☐ Okulun fiziki ve sosyal imkanlarının dışarıya açılması, ☐ Okulun dayandığı eğitim felsefesinin pazarlanması. ☐ Tasarrufun etkin bir kaynak yaratma aracı haline getirilmesi. <p>Okul kaynaklarının yönetimi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Kaynak yönetimi yöntemleri konusunda bilgi edinilmesi, ☐ “Kaynak yönetimi” bağlamındaki sorunların neler oldukları konusunda Kılçık Yönteminin kullanımı, ☐ Kaynak yönetim performansı konusunda ölçütler konulması ve bu ölçütlere göre düzenlenecek raporların şeffaflığının 	

Soru	Verilen yanıtın özeti	Verilen yanıt içindeki, katma değer sağlayabilecek parçalar	Moderatörün zenginleştirici katkısı
(Kaynak yönetimi – devam)	<p>çekirdek personelin muhafaza edilmesi,</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ STK'lar ve bilim kuruluşları ile yönetim yöntemleri konusunda işbirliği, ☐ Kaynakların doğru yönetilmesi açısından sorunların sağlıklı belirlenmesi için balıksırtı modelinin etkin kullanımı, ☐ Velilerin tam güvenini kazanmak ve desteğini almak, ☐ Tasarrufu etkin bir yönetim modeli haline getirmek, ☐ Paydaşlara okulun kendini iyi tanıtmayı öncelikleri arasına alması (5 yıllık, ileri dönük projelerin anlatılması). ☐ Veli memnuniyeti , velinin güvenini kazanmak. ☐ HEV'nın yapısı bilinmiyor; kalıcı tesislerin 5 yıllık bir plan içinde maliyetinin bilinmesi lazım. ☐ Okulumuzun ciddi bir burs sorunu yok, ☐ Velilerin paralarının karşılığını aldıklarının bilinci, anlatımla olabilir, ☐ Kaynakların tespiti (sınırlar tespit edilmeli, mali denetim), ☐ Şeffaf yönetim, ☐ Kendi içimize bakalım survey kullanalım, ☐ Sponsor, ☐ Yıllık reklamlar, ☐ İyi fizibilite çalışmaları, ☐ Kardeş vakıf okulları (yurtdışı), ☐ Projeler oluşturulduktan sonra profesyonel çalışma grupları oluşturmak, uzmanlardan destek almak, ☐ Sponsor seçimlerinde dikkatli olunmalı, ☐ Kalite kendini ispatlamış ise bu fiyat istenir, ☐ Cumartesi aktiviteleri. 	<p>sağlanması,</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Hemen her kaynak harcanak konuya fizibilite çalışmaları yapılarak karar verilmesi ve yapılacak fizibilite çalışmalarının kalitelerinin güvence altına alınması, ☐ Projeler oluşturulduktan sonra uygulama aşamasında profesyonel çalışma grupları oluşturulması, uzmanlardan destek alınması. 	

Soru	Verilen yanıtın özeti	Verilen yanıt içindeki, katma değer sağlayabilecek parçalar	Moderatörün zenginleştirici katkısı
OKUL, ülkemizde mevcut eğitim paradigmasını yıkabilir mi (dönüştürebilir mi)? (Paradigma dönüşümü -devam)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hangi paradigmlar bizi etkiliyor (düşünme, öğrenme, öğretme) hangileri değişir hangileri sabit kalır? (bunları bir <i>survey</i> yoluyla irdelemeliyiz), 2. Standartları değiştirebiliyor muyuz? Örneğin, ölçme-değerlendirme paradigmasının değiştirilmesi ya da Bahadır-Cem ilişkisinin, öğretmen-öğrenci türü ilişkiden <i>öğrenme ortaklığı</i> ilişkisine dönüştürülmesi gibi.., 3. Disiplin paradigması, 4. Öğrenciye güvensizlik paradigması⁵, 5. Öğrenciyi şartlandırma (koşullandırma, <i>conditioning</i>) paradigması, 6. Öğretmensiz zaman, 7. Öğretmen paradigması, 8. Objektif-nesnel değerlendirme paradigması, portfolio yöntemi ile ölçüm, öznel değerlendirme, 9. Paradigma değiştirmek isteyen diğer okullarla dayanışma içine girmek, 10. Zaman kullanma (zil) paradigması. 	<ol style="list-style-type: none"> a. Hangi paradigmlar bizi etkiliyor (düşünme, öğrenme, öğretme) hangileri değişir hangileri sabit kalır? (bunları bir <i>survey</i> yoluyla irdelemeliyiz), b. Paradigma değiştirmek isteyen diğer okullarla dayanışma içine girmek, 	<p>OKUL'un böyle bir girişimi, eğitim felsefesi içinde yer alan Proje Tabanlı Öğrenme yaklaşımı uyarınca ele alması önerilir.</p> <p>Böylece, öğrenci, öğretmen, veli ve mümkün olabilecek diğer paydaşlar, senaryonun doğal parçaları olarak devreye sokulmuş olacaklardır.</p> <p>Öncelikle, gerçekleştirilebilirliği yüksek bir senaryo üretebilmek için başta OKUL'un öğrencileri, öğretmenleri, yöneticileri olmak üzere, dayanışma sağlanabilecek diğer okullar, etkileşimli bir süreç içinde bir "eğitim paradigması dönüştürme senaryosu yazma" çalışması yapılmalı ve sonra da bu ortak akıl ürünü senaryonun yaşama geçirilmesi için ortak çaba harcamalıdır.</p> <p>Ancak bütün bu süreç, mevcut müfredatın işlenmesi üzerine inşa edilmeli; bir diğer deyimle bu proje eğitimin bizatihi kendisi olmalıdır.</p>
OKUL'un, paydaşları ile etkileşimi ve bütünleşmesi nasıl sağlanmalıdır?	<p>Velilerden eğitimde yararlanılması / Bilgilendirme toplantıları / Eğitim, seminer ve konferanslar / İç eğitim / Veli eğitimi / Bölge eğitimi / Tanıtım ve iletişim (Web sitesi, gazete, dergi, bülten ve tanıtım malzemesi yollarıyla) / Sanat ve kültür etkinlikleri / STK'lar ile toplumsal sorumluluk projeleri / Eğitimde ortaklıklar ve işbirlikleri kurmak, kaynakları paylaşmak / Ziyaret (yüz yüze görüşme)</p> <p>Sonuç: "Herkesle iletişim"</p>	<p>Velilerden eğitimde yararlanılması / STK'lar ile toplumsal sorumluluk projeleri / Herkesle iletişim</p>	<p>Velilerden eğitimde yararlanılması önerisi ile, Proje Tabanlı Eğitim (PTE) yaklaşımı içinde velilere de yer verilmesi anlaşılmalıdır.</p> <p>Bu sorudaki anahtar kavram "etkileşim"dir. Paydaşlar arasında etkileşimin sağlanabilmesi, paydaşlar arası katkı imkânlarını artıracak, etkileşim eksikliğinden doğabilecek birçok sorunun kaynağında çözümlenmesini sağlayacaktır.</p> <p>Etkileşimin doğal yollarla sağlanması için</p>

⁵ **Moderatör notu:** insanların doğuştan yanlışa-kötüye ve çirkine eğilimli olduğunu kabul eden paradigma'nın bir türevidir, genellikle öğrencilerin de güvenilmez oldukları varsayılır.

Soru	Verilen yanıtın özeti	Verilen yanıt içindeki, katma değer sağlayabilecek parçalar	Moderatörün zenginleştirici katkısı
			önerilecek yolların başında, PTE yaklaşımı uyarınca tanımlanacak senaryolar gelmektedir. Paydaşların bir bölümünü – mümkün olabilecek azami sayıda paydaşı- içine alabilen senaryolara dayalı PTE, istenilen etkileşim etkinliğini sağlayabilecek güvenli bir yol olarak önerilir.
OKUL’umuzda "saklı içerik" diyebileceğimiz neler vardır? (saklı içerik – devam)	<p>Amaç: Okul, olumsuz saklı içerikleri aza indirmeye ve daha çok olumlu saklı içerik vermeye özendirilmelidir.</p> <p>Mevcut Olumlu Saklı İçerikler Kararlarda katılımcılık (zümre toplantıları, öğrenci birliği) / Birbirine saygılı olmak / Çevreye ve toplumun bireyelerine saygı / Okula ve kendine özgüven / Okul ve okul araçlarına sahip çıkma ve özen gösterme / Bireysel hareket edebilme; kendi başına karar verebilme (Klüp seçimi öğrencinin tercihi, ailenin değil) / Başkalarıyla iletişim becerileri (günaydın; vs yardımlaşma) / Seçme ve seçilme özgürlüğü (öğrenci birliği) / Sağlıklı beslenme / Sevgi ve saygıda öğretmenin örnek olması / Sportmenlik ruhunun işlenmesi / Güvenilir olmak / Aidiyet duygusu (Kemerköylü Ruhu) / Okul herkes için bir öğrenme ortamıdır / Okul, yönetim ve zaman yönetimi açısından da bir öğrenme ortamıdır / Okul sosyal becerilerin kazanıldığı bir ortamıdır / Klüp çalışmaları çeşitlilik ve yetenekleri ön plana çıkarma olanağını sağlar / Teknolojiye sahip olmak değil, onunla ne yaptığımız önemlidir / Herkese adil ve eşit davranmak (sınava gününde giremeyen öğrenciyeye farklı sorularla sınava hazırlanması) / Ev ödevinin isteyerek ve zevkle yapılmasının özendirilmesi (öz disiplin) / Toplumsal sorumluluk (kardeş okul; ÇEK) / Sonucu yaşatmak / Arkadaşlarının dertlerine duyarlılık (paylaşım saatleri) / Kendini geliştirmeye açık olan insanlar</p>	<p>Amaç: Okul, olumsuz saklı içerikleri aza indirmeye ve daha çok olumlu saklı içerik vermeye özendirilmelidir.</p> <p>Mevcut Olumlu İçerikler Klüp çalışmaları yetenekleri ön plana çıkarma olanağını sağlar / Kararlarda katılımcılık (zümre toplantıları, öğrenci birliği) / Bireysel hareket edebilme; kendi başına karar verebilme (Klüp seçimi öğrencinin tercihi, ailenin değil)</p> <p>Mevcut Olumsuz Saklı İçerikler Sınavlarda gözetmen bulundurulması / Okulda sigara içilmesi /</p>	<p>“Saklı İçerik”, eğitimin önemli –hattâ belki de en önemlilerinden - kavramlarından birisidir^{6, 7}.</p> <p>Öğrenci, öğretmen, yönetici ve velilere bu kavram konusunda yeterli bilgilendirme yapıldıktan sonra, uzunca bir süreye – örneğin 1 ay- yayılmış bir anket ve sonra da yüzyüze görüşmeler yapılarak, uygulamalar içindeki saklı içeriklerin daha kapsamlı bir lestesinin ortaya çıkarılması önerilir.</p> <p>Bu adımı takiben yapılması gereken, her bir saklı içerik uygulamasının olası ardışık sonuçlarının ne(ler)e yol açabileceğinin analizidir.</p> <p>Örneğin, sınavlarda kopyaya karşı gözetmen bulundurulmasının ardışık sonuçları tahminlerden daha derin sonuçlar yaratabilmektedir.</p> <p>İyi okul, olumlu ve olumsuz saklı içeriklerin farkında olan ve AK katılımcılarının mükemmelen bir amaç olarak belirledikleri şekilde, “olumlu saklı içerikleri artırıp olumsuzları azaltmaya çalışan” okul olarak anlaşılmalıdır.</p>

⁶ <http://www.tinaztitiz.com/yazi.php4?unqid=c99ed020d8e041a8ecef7a13a34d76df>

⁷ <http://www.tinaztitiz.com/yazi.php4?unqid=41fc5a7ce94830784a00000a0ac113e9>

Soru	Verilen yanıtın özeti	Verilen yanıt içindeki, katma değer sağlayabilecek parçalar	Moderatörün zenginleştirici katkısı
	<p>tercih edilir. / Bireysel başarı yerine ekip başarısı tercih edilir. / Törenler önemlidir ama uzun olmamalıdır. / Kalıcı iz bırakmak (öğrencilerin ağaç dikmesi) / Yaptığımız işe özen gösteririz. / Olumlu disiplin yöntemleri uygulanır.</p> <p>Mevcut Olumsuz Saklı İçerikler</p> <p>Sınavlarda gözetmen bulundurulması / Mevcut korku ve çekingenlik duygusu (soru sorarken) / Öğrenciye güvenin sarsılması / Okulda sigara içilmesi / “Yeşil okul” olmaması, çevre ve doğaya saygı ile çelişiyor</p>		